

AMERISKA

DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 158

CLEVELAND, OHIO, FRIDAY MORNING, JULY 8, 1938

LETO XLI. — VOL. XLI.

Znameniti časnikar Stanley High trdi, da je CIO organizacija privešek komunistične stranke

New York, 7. julija. Komunistična stranka smatra C. I. O. organizacijo in Nestranskarso delavsko ligo za svoj lastni vinograd, ki je bil svoječasno tajnik C. I. O. mnogo komunistov. Fehhaber je včeraj v Columbusu zanikal, da bi bil član komunistične stranke.

"Komunisti dobro vedo, da s svojo lastno firmo in s svojim imenom ne morejo napredovati med Amerikanci," piše Stanley High. "To je vzrok, da se poslužujejo raznovrstnih imen in organizacij, da slepijo ameriško javnost."

"Clevelandski socialisti," piše High, "dobro vedo, da je Fehhaber dobro stoječ član komunistične stranke, toda da ne nosi strankine karte s seboj je vzrok, ker je v največ slučajih nevarno ponašati se s komunistično karto."

V Ameriki bo v bodoče vedno manj ljudi

Washington, 7. julija. Predsednik Roosevelt je dal v javnost poročilo ekspertov, ki trdijo, da bo v Zedinjenih državah leta 1988 nekako 158,000,000 ljudi, toda po tem letu pa bo začelo število prebivalstva padati. Večinoma bodo ostali stari in srednje stari ljudje. Eksperti poudarjajo, da bo med leti 1945 in 1975 število od 20 do 45 let starih ljudi naraslo samo za 6 odstotkov, dočim se bo v istem času število starejših ljudi pomnožilo za 69 odstotkov. Danes tvorijo ljudje, ki so stari 65 let ali več komaj 6 odstotkov vsega prebivalstva, toda tekom prihodnjih petindvajsetih let bodo odstotki narasli na 15. Osebe stare izpod 20 let tvorijo danes 37 odstotkov ameriškega prebivalstva, v letu 1975 pa jih bo samo še 20 odstotkov. Deloma je vzrok padanju prebivalstva porodna kontrola, deloma pa, ker ameriška vlada ne dovoli novim naseljencem prihajati v deželo. Nadalje pravi poročilo, da je število rojstev pri belih in zamorskih družinah skoro enako, dočim se Indijanci nepričakovano hitro razmnožujejo.

Banke imajo denar

V svojih pol-letnih poročilih naznanjajo banke v Clevelandu, da imajo letos tekom prve polovice leta mnogo več gotovine na razpolago kot lansko leto. Skupna gotovina v clevelandskih bankah znaša \$241,000,000 ali za \$50,000,000 več kot lansko leto. Banke so pripravljene posejati denar pod mnogo bolj ugodnimi pogoji kot pa v istem času lanskega leta. Edina Cleveland Trust banka ima manj gotovine na razpolago kot lansko leto, namreč devet milijonov dolarjev manj kot lansko leto. Vzrok je, ker so likvidatorji raznih zamrzlih bank dvignili večje svote iz omenjene banke.

Prometni signali

Direktor javne varnosti v Clevelandu Eliot Ness se bavi s problemom, če bi kazalo ponoči ugasniti na manj prometnih ulicah prometne signale. Mnogokrat se je zgodilo, da so v takih krajih napadeni avtomobilisti od roparjev, ko čakajo, da se pokaže zelena luč. Je kakih 150 prometnih luči, ki nimajo nobenega pomena, če gorijo ponoči ali ne. Mesto bi si s tem prihranilo letno \$3,000,00.

High nadalje trdi, da je v vrstah časnikarskih poročevalcev in piscev, ki so organizirani v C. I. O. mnogo komunistov. Fehhaber je včeraj v Columbusu zanikal, da bi bil član komunistične stranke.

"Komunisti dobro vedo, da s svojo lastno firmo in s svojim imenom ne morejo napredovati med Amerikanci," piše Stanley High. "To je vzrok, da se poslužujejo raznovrstnih imen in organizacij, da slepijo ameriško javnost."

"Pribita resnica pa je, da številni voditelji C. I. O. organizacije dobivajo povelja direktno iz Moskve, kar so mnogi tudi priznali. Posledica je, da je začela C. I. O. organizacija v Ameriki propadati, ker komunistom nihče ne zaupa," pravi Mr. High.

Dražja vožnja

Washington, 7. julija. Meddržavna trgovinska komisija je dovolila vzhodnim železnicam, da zvišajo vožnjo za 25 odstotkov. Skoro vse železnice v državi Ohio so pri tem vključene. Vožnja je dosedaj veljala 2 centa od milje, dočim bo zaneprej 2 centa in pol. Vožnja se bo podražila tekom desetih dni. Podražena vožnja ostane v veljavi za bodočih osemnajst mesecev, nakar bo zvezna trgovinska komisija podala drugo odločbo, namreč, ali bo za stalno odobrila podraženo vožnjo, ali jo bo zvišala ponovno ali pa znižala. Podražena vožnja bo prinesla železnicam \$30,000,000 novih dohodkov na leto. Zvezna trgovinska komisija je priznala, da se nahajajo ameriške železnice v velikih finančnih zadregah in je dovolila podražitev, da železnice lahko naročijo nov material, ki je zelo potreben.

Slovenski Dom

Organizacija Slovenskega doma na Holmes Ave. z vsemi društvi in delničarji je imela prirediti 26. junija piknik z obširnimi programom na Močilnikarjevi farmi. Radi dežja pa je postal piknik nemogoč. Ljudstvo se je radi tega zbralo v dvorani, kjer se je pošteno zabavalo. Na stotine ljudi je pa ostalo doma. Na tem mestu se v imenu direktorja zahvaljujem vsem. Dohodki, ki so bili pripravljeni, se bodo oddali ob prvi prireditvi, ki se vrši 14. avgusta v dvoranih Doma. V prepričanju, da bo začetna akcija imela uspeh, se direktorji zahvaljuje vsem posameznikom kot skupinam za sodelovanje. — Mihael Lah, predsednik.

K molitvi

Društvo sv. Kristine št. 219 KSKJ vabi vse članice k skupni molitvi v petek ob 8. uri zvečer za pokojno sestro Lucijo Kušar, 20171 Goller Ave. V soboto ob 10. uri zjutraj pa naj pridejo sestre z znaki k pogrebu. Radi farnega piknika 10. julija se sklicuje redno sejo ob 1. uri popoldne in so članice prošene, da to upoštevajo. — Tajnica.

Vse jim pride prav!

Pri hiši na 6702 St. Clair Ave. je neznan lopov snel in odnesel vrata. Ker so vrata kombinacijska, pravi gospodar hiše, Mr. John Jakšič, naj pride tat še po ostali del vrat, da bo imel vse kompletno.

Japonsko-kitajska vojna je draga zadeva

Tokio, 7. julija. Tujezemski vojaški opazovalci so mnenja, da je Japonce veljalo prvo leto vojne s Kitajci kakih 300,000 mrtvih in ranjenih, dočim so imeli Kitajci tekom prvega leta vojne 400,000 mrtvih in 750,000 ranjenih. Kar se tiče civilnega prebivalstva med Kitajci so imeli slednji od 1,000,000 do 2,000,000 mrtvih in ranjenih vključno z onimi, ki so umrli radi bolezni in lakote. Zgube, ki so jih vtrpele kitajske trgovalne tvrdke, se računajo na \$300,000,000, dočim ima tujezemsko trgovina najmanj \$100,000,000 škode. Japonske armade so dosedaj osvojile 442,000 kvadratnih milj kitajskega ozemlja, na katerem se nahaja 130,000,000 prebivalcev ali toliko kot v vseh Zedinjenih državah z Alasko vred. Japonci so dosedaj potrošili v vojne svrhe nekako sedem milijard jeonov, kar zneso v ameriški valuti \$2,300,000,000. Japonska vlada je prisilila skoro vse banke, da so jo založile z denarjem, poleg tega, da je vlada izdala za \$1,000,000,000 vojnih obveznic, ki najbrž ne bodo nikdar plačane. In nobenega znamenja ni, da bi bilo vojne med Japonci in Kitajci kmalu konec.

Hčerka umrla

Preminula je štiri leta in pol stara Julija Novak, hčerka Mr. in Mrs. Antona in Julije Novak. Zakonski par se je pravkar pripravil, da praznuje 25-letnico poroke. Družina Novak je zadnjih 15 let lastovala grocerijsko trgovino med 52. in 53. cesto. Sedanji prostori trgovine se nahajajo na 5204 St. Clair Ave. Lastnik je Mr. Jakob Rahija. Družina Anton Novak stanuje v prvem nadstropju. Oče otroka, Mr. Novak, je doma iz Brežic, mati pa iz fare Draga pri Čabru. Poleg staršev zapušta hčerka tri odrasle brate, Anton, John in Valentin. Zapušta tudi starega očeta John Volfa in dva strica po očetu: Josepha v Clevelandu in Martina v Chicagu. Po materi zapušta strice in tete: Joseph in John Volf, Vera Benčina, Mary Plavan, Katie Dolinar in Ema Volf. Pokojna je bila članica mladinskega oddelka društva sv. Cirila in Metoda št. 18 SDZ. Pogreb pokojne hčerke se vrši v ponedeljek iz hiše žalosti na 5204 St. Clair Ave.

Naša dekleta

Iz Madison-on-the Lake nam pošiljajo naše gospodične pozdrave in trdijo, da imajo tam pravi prijeten odih in zabavo. Sledede so podpisane na lepi razglednici: Josephine Znidarsič, Hermine Lautžar, Josephine Črtalič in Vera Erbežnik. Thank you!

Zadušnica

Za pokojnim Antonom Nose se bo v soboto ob 7. uri zjutraj brala sv. maša v cerkvi sv. Vida ob priliki četrte obletnice smrti pokojnega. Prijatelji in sorodniki so prijazno vabljeni.

Vročje je!

Sonce je včeraj pritisnilo s pravo poletno vročino. Toplomer je kazal 90 stopinj. Za nočjo obljubujejo nevihto, jutri bo pa hladneje.

Kaznovani prodajalci

Trije Clevelandčani so bili včeraj kaznovani z globo \$10.00 vsak, ker so na dan 4. julija prodajali pokalice.

Lepa slavnost K. S. K. Jednote v Jolietu

K. S. K. Jednota, najstarejša bratska podporni organizacija med Slovenci v Ameriki, je tekom 44 let svojega obstanka praznovala že marsikak jubilej in slavnost, toda tako lepe in ogromne slavnosti še ni doživela, kot se je vršila v nedeljo 8. julija v Jolietu, ko so pokladali vogelni kamen novega uradnega poslopja za Jednoto. Prekrasno vreme je še povečalo slavnost in razpoloženje naroda.

Ob 10:30 dopoldne se je razvila po No. Chicago cesti impozantna parada z godbami, članstvom društev iz Jolietu in Rockdale ter s članicami podružnice S. Z. Z. v pestrih uniformah. Na koncu parade je korakalo dvanajst gl. odbornikov Jednote, še živčič ustanovniki in prvi blagajnik Jednote Mr. Peter Štampef ter državni senator Richard Barr.

Jako veliko zanimanja je povzročil posebne vrste barvan avtomobil iz Rockdale, na katerem se je vozilo 9 članov Louis Lozarjeve družine. Avto je nosil napis: The pride of Joliet. Avto je star že 31 let.

Nad starim Jednotnim poslopjem je vihrala ponosna zvezna zastava in slovenska trobojnica. Enako tudi iz obeh zvonikov slovenske cerkve sv. Jožefa in nad mnogimi drugimi slovenskimi poslopji. Med korakanjem in igranjem godb so pa slovesno potrkovali na zvonove v slovenski cerkvi sv. Jožefa.

Slovesno sv. mašo je daroval lomači župnik Rev. Butala ob asistenci Rt. Rev. Omana in Rev. Kuzma. Oltar je bil sijajno okrašen. Slavnostni govor je imel duhovni vodja K. S. K. Jednote, Rt. Rev. častni kanonik J. J. Oman. Med drugim je g. kanonik dejal:

Dom K. S. K. Jednote bo stal na blagoslovljenem vogelnem kamnu, ki naj vsem poznejšim rodovom znači, da je K. S. K. Jednota bila in taka mora ostati, katoliška Jednota. Naj pove tem rodovom, da so Slovenci skozi tisoč let bili katoliški narod in taki hočejo tudi ostati.

Ob sklepu cerkvenega opravila se je v cerkvi oglasila pesem "Marija skoz življenje," katero je zapelo kakih 100 pevcev domačega cerkvenega zbora in s sodelovanjem cerkvenega pevskega zbora Ilirija iz Collinwooda. Navzoči državni senator Mr. Barr, dasi že sivolas, se je izjavil, da tako lepe Marijine pesmi še ni slišal v življenju.

Potem je parada krenila do stavbišča, kjer je duhovni vodja Rt. Rev. J. J. Oman blagoslovil vogelni kamen. Poslopje gradi slovenski kontraktor Mr. Vertovec, ki ima samo unijske zidarje in ki so vsi Slovenci. Popoldne in zvečer se je vršil izlet v Rivals parku. Slavnosti in izleta se je udeležilo več kot 3,000 ljudi.

Mesto Cleveland je bilo na proslavi častno zastopano, kajti Mr. Rakar, pevodvodja cerkvenega zbora v Collinwoodu, je pripeljal s seboj 80 pevcev, pevk in gostov. Bila je v resnici pomembna slavnost, ki znači velik napredek v zgodovini najstarejše slovenske bratske organizacije v Ameriki.

* Računa se, da je danes 5,000,000 ameriških avtomobilov opremljenih z radio aparati.

Izpeljava novih cest po slovenskem inženirju

V razgovoru z rojakom g. Louis Drašlerjem, državnim inženirjem in načelnikom javnih cest v Cuyahoga, Lake in Geauga okraju, nam je g. Drašler povedal, da so že napravljeni veliki načrti in deloma se je že pričelo z delom za podaljšanje nove moderne ceste iz Clevelanda skozi Brathenal in notri do Painesville, O. Ta nova cesta ali moderen bulevard bo nekaj podaljšek novega bulevarda od 72. ceste pri jezeru. V kolikor so načrti gotovi, bo peljal novi bulevard skozi Brathenal, severno ob železniški progi, čez Coit Rd. po Westrop in Waterloo Rd., čez 185. cesto in peljal ob železnici do 222. ceste, kjer se bo zvezal s St. Clair Ave. Denar za zidavo teh cest je že pripravljen, sedaj se samo vrše še pogajanja za nakup zemlje v Brathenal. V Lake okraju ima država že kupljeno zemljo za to cesto do Reynolds Rd. Cesta bo peljala spodaj pod Willoughby čez Lost Nation Road in do Painesville. Vso to cesto, od Brathenal dalje bo zidala država in delo bo imel v nadzorstvu g. Louis Drašler.

Lorain, O.

Slovenski državljanski klub v Lorainu vabi vse volivce na jako važno sejo, ki se vrši v nedeljo 10. julija ob 7:30 zvečer. Predurmi so primarne volitve in treba, da se ljudje seznanijo kaj in kako bo treba voliti. Med nami imamo več oseb, katerim so poznane razmere in delovanje v javnosti, in nam bodo tozadevno vse potrebno pojasnili. Na vrsti bomo imeli tudi volitve za zgradbo mostov in cest ter sodniškega poslopja v Elyria, O., kjer je sedež Lorain okraja. Pridite, da se pomenimo, kako bomo volili. — V. Kumše.

Iz države New York

Včeraj nas je obiskala naša zvesta naročnica Mrs. Josephine Prebevshek, ki je dospela v Clevelandu na obisk s svojo družino k sestri. Mrs. Prebevshek ima svojo hišo v Olean, N. Y., eno pa lastuje še vedno v Clevelandu na Darwin Ave. Mrs. Prebevshek je bila v Clevelandu tudi ob času slavnosti kulturnega vrta in se je kot bivša Clevelandčanka s ponosom udeležila parade. Pravi, da še vedno ne more pozabiti lepe slavnosti in je ponosna na clevelandslavce Slovence, ki so si postavili tako krassen in večer spomenik s svojim kulturnim vrtom.

Obisk iz Waukegana

Mr. John Steklasa, 3858 St. Clair Ave., je pripeljal včeraj v naše uredništvo svoje prijateljice in znanke iz Waukegana, ki so se za par dni ustavili pri njem, in sicer: Mr. in Mrs. Frank Sebenik s sinovoma William in Paul, ter Mr. in Mrs. Andy Pirman, Mr. Sebenik je bil zadnjič v Clevelandu leta 1903 in se še prav dobro spominja naših tovaren, kot pajpovna, eješpil in drugih. Danes pa Clevelanda želimo prijaznim Waukegančanom tukaj.

Na obisku

Na kratkih počitnicah se nahaja pri družini Mrs. Katie Mlakar, 790 E. 155th St., Mr. John Zajc iz Bradley, Ill. Mr. Zajc je bratranec Mrs. Mlakarjeve. Dobrodošel v naselbini in mnogo zabave!

Napele razmere med Nemčijo in Kitajsko. Japonci podijo Kitajce proti glavnemu mestu

Hong Kong, 7. julija. Kitajska vlada je sinoči naznanila, da je napelest položaja med Kitajsko in Nemčijo veliko bolj resna kot pa kdo misli. Posledica bo, da se zna poostri tudi splošni mednarodni položaj.

Toda v ostalem prevladuje prepričanje, da če Nemčija na sploh kakšen način pomaga Japonci, da bosta nastopili Francija in Anglija in sicer s pomočjo Kitajski. Ne sicer z vojaštvom, toda s financami.

Včeraj je odpotoval iz Hankova nemški poslanik von Falkenhause, ki je zaeno vzel s seboj 28 nemških vojaških ekspertov, ki so dosedaj vežbali kitajsko armado. To je začetek napetih razmer med Nemčijo in Kitajsko.

Nemčija je mnenja, da mora priti na pomoč Japonci radi Rusije, ki stalno podpira kitajsko armado in vlado. Brez ruske pripomoči Kitajska ne bi mogla boriti se napram Japonci.

Sangaj, 7. julija. Japonski generali so zbrali vse svoje divizije in so začeli s pohodom proti Hankovu, začasnem glavnemu mestu Kitajske. Včeraj so Japonci zasedli jako važno mesto Kuhov.

Kakih 1,000 kitajskih vojakov je hotelo pobegniti v čolnih na Pojang jezeru. Japonci so naprili proti njim topove in pomorili ves regiment do zadnjega moža. Japonci se nahajajo komaj 130 milj od glavnega mesta Hankov.

Landon trdi, da je Roosevelt odgovoren za depresijo. Napake skuša skriti z lepimi besedami

Council Bluffs, Ia., 7. julija. Alf Landon, bivši republikanski predsedniški kandidat, ki je tako slavno pgorrel, je včeraj izjavil, da je Roosevelt odgovoren za krizo, ki prevladuje še danes v Ameriki.

Je dejal Landon, da je Rooseveltu dobro znan položaj, da Roosevelt dobro ve, da je naredil silovite ekonomske napake, toda skuša te napake zakriti z raznimi govori, s katerimi "omamlja" ameriški narod.

Depresija, kot jo imamo danes, je po mnenju Landona, popolnoma "politična." Landon je govoril potem radia, in je bil govor oddajan po vsej Ameriki. Republikanska stranka ima pri-

pravljenih \$300,000 za radio govore, ki bodo sledili eden drugemu pred novemberskimi volitvami, ko bo narod izbral kongresmane.

"Mr. Roosevelt," je dejal Landon, "se lahko poslužuje krasnih, v srce segajočih besed. Za to ima od narave imeniten talent. Toda s temi besedami ne ustvarja družega kot dim, za katerim se skrivajo njegove napake."

Landon je zlasti udrihal, ker Roosevelt zagovarja WPA dela in trosi denar na milijarde. Samo to je pozabil Landon povedati, kaj bi on naredil, če bi bil predsednik. Ali bi ljudem dal zaslužek ali bi jih pustil, da poginjajo od lakote na cesti?

Obisk iz Californije

Mrs. Ivanka Mervar je včeraj pripeljala predstaviti svojo sestro in njenega soproga, Mr. in Mrs. A. W. Fox, ki sta prišla za en teden na obisk k Mervarjevim. Mr. Fox, naš rojak, doma od Semiča, ima v Los Gatos, Cal., dobro idočo garažo in agenturo za Chevrolet avtomobile. Na zaj grede bosta potovala Mr. in Mrs. Fox preko Arizone, Colorade, Texasa in Californije. Obema se zelo dopade v Clevelandu in se kar ne moreta načuditi veliki aktivnosti naših rojakov tu. Pravi, da se jima zdi, kot bi prišla v Ljubljano. Prav lepa hvala za prijazen obisk in mnogo veselih ur vama želimo v naši metropoli.

Mr. Bohar odpotoval

Poznani brivček v slovenski naselbini, Mr. Nicholas Bohar, 6023 St. Clair Ave., je včeraj odpotoval v New York, kjer se bo vkrcal na parnik Evropa, ki ga popelje v Bremen, in potem pe z vlakom do Bukaresta, Romunska. Mr. Bohar je bil izvoljen kot ameriški delegat za konvencijo ortodoksne cerkve, ki se vrši v dnevih 10. do 16. avgusta na Romunskem. Srečno pot! Mr. Bohar se povrne 20. septembra. Njegova brivnica bo poslovala redno kot dosedaj.

Zadušnica

Za pokojno Jennie Kranz se bo v nedeljo 10. julija ob 11. uri zjutraj brala sv. maša z libero v cerkvi sv. Kristine ob priliki prve obletnice smrti pokojne. Prijatelji in sorodniki so prijazno vabljeni.

K petorkam v Kanado

V Indianapolis, Ind., sta dospela Joe in John Brodnik, 6207 Carl Ave., kjer sta obiskala Mr. in Mrs. Jonta. Pozneje sta odpotovala v Detroit, in potem ob Erie jezeru vse do Toronto, Ontario, kjer obiščeta Mr. in Mrs. Kozlevčar, nakar se podata tudi v Callander, Ontario, da vidita slavne kanadske petorke. Obilo sreče in zabave na potu!

Tretja obletnica

V soboto 9. julija se bo ob 6:30 zjutraj brala v cerkvi sv. Vida sv. maša za pokojno Jennie Skerl v spomin tretje obletnice. Sorodniki in prijatelji so prijazno vabljeni.

Pozdrav

Prav lepe pozdrave pošiljaje iz Elkhart, Ind., kjer se nahajajo na počitnicah Mrs. Lucija Romih in hčerka Lucy. Nahajajo se pri Mr. in Mrs. Zakrajšku v Elkhartu. In le vrnite se kmalu zdravi in okrepani.

Šesta žrtev

Poletje se je šele dobro začelo, pa imamo že šest žrtev kopanja v Erie jezeru v Gordon parku. Včeraj je utonil 21-letni Jos. Pruchinski, 3694 E. 54th St.

Ne bo piknika

Mladinski pevski zbor "Karnarčki" nam sporoča, da ne bo imel piknika 10. julija. Tozadevno se bo pravčasno poročalo.

Smrtna kosa

Včeraj je umrla Mrs. Josephine Zorko, 19861 Tyronne Ave. Pogreb ima v oskrbi A. F. Svetek pogrebni zavod. Podrobnosti poročamo jutri.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
 5117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
 Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
 Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
 Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
 Za Evropo, celo leto, \$7.00.
 Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:
 U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
 U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
 Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
 European subscription, \$7.00 per year.
 Single copies, 3c

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83

No. 158, Fri., July 8, 1938.

Kriza pri CIO organizaciji

Ko je pred par tedni Homer Martin, predsednik unije avtomobilskih delavcev v Ameriki suspendiral iz unije pet višjih unijskih uradnikov, je ustvaril precejšno krizo s svojim korakom. Unija avtomobilskih delavcev je ena največjih opor, na katerih obstoji Lewisova C. I. O. organizacija. V stranki, oziroma v uniji, je nastal spor, katerega ne bo mogoče zlepa poravnati.

Suspendacija petih višjih uradnikov avtomobilske unije je povzročila v uniji sami precejšen spor, ki je sicer že precej star, a se je sedaj razvil do skrajnosti. Unija avtomobilskih delavcev dosedaj tega spora še ni kazala v javnosti, kajti največkrat, kadar so se uradniki unije sprli, so se tiho pobotali radi posredovanja John Lewisa, ali pa so medsebojno odnehali od gotovih zahtev.

Sedaj je za zadeva popolnoma drugačna in je postala resna. Mr. Lewis je sam skušal več tednov posredovati, ne da bi mogel doseči kak uspeh. Nihče ni poslušal njegove pomirljive besede. Unija avtomobilskih delavcev je bila organizirana pred štirimi leti in se nahaja danes v največji krizi od svojega obstanka sem. Ta borba v uniji avtomobilskih delavcev je ena onih borb, skozi katere morajo iti delavske organizacije, dokler so še mlade. Še pred 18. meseci je bila unija avtomobilskih delavcev nekako v povojih, ko je štela komaj 30,000 članov, in to pri industriji, ki ima v normalnih časih zaposlenih 500,000 mož. Toda tekom zadnjih 18 mesecev je doživela unija avtomobilskih delavcev velik razvoj, in od tedaj traja prepir med uradniki unije.

Najprvo je prišel veliki štrajk pri General Motors korporaciji. Slednja korporacija se je pobotala z unijo in podpisala pogodbo. Pozneje je tudi Chrysler korporacija priznala unijo avtomobilskih delavcev in podpisala pogodbo. Vse to je povzročilo, da je število članstva pri uniji narastlo v teku šestih mesecev na nekako 350,000.

Toda ko je unija pomnožila svoje članstvo so nastali razni problemi, namreč kako izkoristiti pridobljene pravice in kako narediti temeljno podlago za boljši sporazum v industriji. Unija je imela skrajno težaven problem pred seboj. Mladi voditelji, ki so zmagali v borbi s kompanijami, se sprva niso vedeli obrniti sem ali tja.

Že vse v začetku unije avtomobilskih delavcev je bilo v uniji vse polno skupin in klik, o čemur vsakdo, ki je član, dobro ve. Te posamezne skupine so imele vsaka svoje lastne načrte, kako reševati gotove probleme v mladi uniji. Dočim so vsi voditelji poučarjali, da mora biti sloga med delavci, pa so se "znotraj" silno prepirali, da je prišlo večkrat do dejanskih spopadov. Danes sta v uniji dve izraziti skupini. Ena, ki je bolj "ameriška," druga pa, ki je bolj "komunistična," ali z drugimi besedami: nazadnjaška in naprednjaška struja.

Homer Martin, ki je bil izvoljen na konvenciji unije avtomobilskih delavcev za predsednika unije, zastopa bolj zmerno strujo, dočim so ljudje kot Frankenstein in Mortimer bolj radikalnega prepričanja. Da je v delavski uniji, ki bi morala kazati največjo moč s tem, da enotno nastopa, mogoče tak notranji prepir, kaže dovolj na dejstvo, da bi radi uničili unijo.

Kako je mogoče, da začnejo delavci, ki so člani unije avtomobilskih delavcev, štrajkati brez privoljenja glavnih uradnikov unije? To se je že zaporedoma zgodilo in se še godi. Taki štrajki, ki se začnejo kljub temu, da ima unija podpisano pogodbo, ki pravi, da se štrajk ne more vršiti dokler traja pogodba, so nepostavni. Toda radikalni elementi v uniji, ki so pod vplivom komunistov, včasih zmagajo in delavci jim sledijo, ne vedoč, da škodujejo s tem sebi in vsemu unijskemu gibanju.

Kako morejo kompanije, pri katerih so delavci zaposleni upoštevati ljudi, ki se sami med seboj ne sporazumejo? Ni čuda, da je toliko ljudi brez dela, ker višje vodstvo unije ne more v lastnem taboru narediti sporazuma. Vlada se trudi, da gre pri organiziranju delavcem kolikor mogoče na roke, a kadar so skupaj se medsebojno napadajo v lastni uniji, ne da bi govorili pri tem o bojih, ki prevladujejo med A. F. of Labor in med C. I. O. Kdaj pride čas, da se bodo delavci v resnici zedinili za svoje koristi?

Kaj pravite!

Prosveta je prišla čisto na naše. Mi smo že pisali v našem listu, da je komunizem rodil fašizem. Kjer se ni pojavil komunizem, tam tudi fašizem ni dvignil glave. In ker je naš list dosledno proti komunizmu, je samo ob sebi razumljivo, da smo proti fašizmu, ker sta oba grobokop ljudske demokracije.

Dolgo je vzelo čikaško Prosveto, da je pogledala pod perje clevelandskim "liberalcem." Mislili ste pri Prosveti, da so z vami, ker so bili vedno tako strašno "delavski." Niste pa vedeli, da so čakali samo boljše prilike, da se opredelijo (v kolikor se sploh morejo še) v komunistične stranke. Tam se jim obetajo menda nebesa na zemlji, kolikor časa bo pač še prihajal novac iz Moskve. Potem bodo pa zopet kaj novega pogruntali.

BESEDA IZ NARODA

Politika v 32. vardi

Dolžnost me veže kot precinktnega načelnika v precinktu I, da vam sporočam, ako še ne veste, da vsi, kateri se morate registrirati za volitve, da se lahko registrirate ta teden v City Hall. Registrirate se lahko vsak dan od 8:30 zjutraj do 4:30 popoldne. Na 8., 9. in 11. julija bo pa odprto do devetih zvečer. Registrirate se v sobi 119, v mestni hiši. Po teh dnevih se ne boste mogli več registrirati za primarne volitve. Kateri ste se preselili od zadnjih volitev, morate spremeniti naslov in volivni koči. Tozadevno lahko dobite pri meni posebne karte, ki jih izpolnite, pa ne boste imeli nikakih sitosti. Karto bom jaz poslal na pristojno mesto. Ženske, ki so se omožile od zadnjih volitev, se morajo tudi registrirati in sicer na možev ime. Drugače ne boste mogle voliti.

Mislil, da mi ne bo nihče zameril, če sem napisal to obvestilo. Saj veste, taka stvar se lahko pozabi, zato je dobro vsako opozorilo. Sicer je ta list prinesel tozadevno vse podrobnosti, vendar je dobro, če se volivce še enkrat opomni.

Nekateri so mnenja, da primarne volitve niso dosti pomembne, samo glavne so važne. Jaz pa mislim, da so te volitve potrebne, ker se izbirajo kandidati, ki so delavskega mišljenja, za delavca, ne pa proti delavcu. Pri glavnih volitvah se pa voli tistega, ki ga bodo državljani izbrali v primarnih volitvah. Takrat ne boste mogli nič izbirati, če vam je kandidat všeč ali ne.

Torej malo pomislite, pa boste videli, da če greste na 9. avgusta volit, boste pokazali, da se zanimate kot pravi državljani in da ste vi, ki ne boste pustili, da bi prišla v urad oseba, ki je zoper delavca. Izberite si tistega, za katerega veste, da bo pošten za urad, v katerega kandidira.

Glede državljanstva naletimo na vsakojake ljudi. Eden pravi, da je državljan samo zato, da dela. Drugi zopet pravi, da se ne izplača iskati državljanstvo, ker ne ve, če ga bo dobil. Toda vse dosedanje izkušnje nas uče, kakšne posledice ima tako govorjenje. Kaj bo pa še prišlo, si pa lahko sami mislite. Požurite se torej, da boste postali državljani. Imamo slovenske šole, kjer se učijo, kako se postane državljan. Tam so že številnim pomagali, da so prišli do svojih državljanstvih pravic in tudi vam bodo, če se sami nekoliko potrudite.

Jaz pravim, da tisti je dober državljan, ki gre na volišče, da stori svojo dolžnost kot državljan, da se bori za demokracijo kot član te velike Unije.

Pri primarnih volitvah 9. avgusta bo tudi veliko slovenskih kandidatov za razne urade, male in velike. Kakor vam je znano, bodo pri primarnih volitvah velike borbe za precinktno načelnike. Na bojnem polju so možje in fantje, žene in dekleta, ki kandidirajo. Vsakemu državljanu je znano, da se voli vsake dve leti precinktno načelnike. Tudi tukaj je treba malo pomisliti, katerega bomo volili v ta urad.

Vprašati se je treba pri vsakem kandidatu, ali je sposoben ali ne. Nekateri pravijo, da je vseeno, kateri je izvoljen. Pa temu ni tako. Če ne bi bili precinktni načelniki tako važne osebe, se ne bi zahtevalo, da morajo biti izvoljeni od naro-

da. Kot precinktni načelnik eno leto in 6 mesecev vam povem iz svoje izkušnje tole. Ta urad ne nosi nobene plače. Vseeno pa da veliko dela in odgovornosti. Postava pa pravi, da mora biti v vsakem volivnem okraju ali precinktu izvoljen eden, ki je zastopnik državljanov v dotičnem okraju. Ta zastopnik je poslan na konvencijo stranke, kjer se izvoli okrajnega načelnika.

Res je, da se ne more nikogar siliti, kako naj voli, vendar pa se da lahko nasvete tozadevno, kakor dobi naročilo od stranke, katero zastopa: Tako vam naznamim, da sem tudi jaz kandidat za precinktnega načelnika v precinktu I. Kot rečeno, v tem uradu sem že eno leto in pol in mi je že precej znano, kako pelja politika. Rečem pa to, da imam v svojem precinktu jako dobre delavce, s katerimi se prav dobro razumemo in vsi delamo kot eden za napredek stranke. Naj se tem potem javno zahvalim vsem za njih delo. Ravno tako se tudi lepo zahvalim vsem volivcem, ker sem bil povsod prijazno sprejet, kamor sem prišel, pa naj bo pri starih ali mladih. Upam, da bomo še prihodnji dve leti tako složno skupno delovali. Seve, to je pa odvisno od vas, če boste prišli na 9. avgusta na volišče in napravili križ (X) pred imenom Joseph Kocevar.

Jaz sem demokrat. V Ameriko sem prišel, ko sem bil star 17 let. Sedaj jih imam pa že 64 let, torej sem že nekaj skusil v tej deželi. Prvič sem volil v Clevelandu, ko so bile županske volitve in sicer sem volil za župana Tom Johnsona. Nekaj vas je še, ki se spomnite na tega župana. On je bil mož, kakor se težko dobi enakega. Johnson je bil demokrat, pravi demokrat, zato sem tudi jaz ponosen, da sem demokrat.

Proti meni kandidira Italijan, ki je bil včasih republikanec, sedaj je pa demokrat. Torej je na vas leželo, če hočete imeti Slovence ali Italijana za precinktnega načelnika. V našem precinktu odločujejo Slovenci in upam, da bodo tudi na 9. avg. izvolili Slovence. Dozdaj je bil še vedno Slovec v tem uradu. Tudi v precinktih v 32. vardi je dosti slovenskih kandidatov. Enako tudi po drugih vardah. Torej glejte, da izvolite Slovence v vse urade, pa naj bo za ta ali oni urad. Od Slovencev lahko kaj pričakujemo, od drugih pa ne. Poglejmo samo enega našega rojaka, kako je spoštovan ne samo pri Slovencih, ampak tudi pri drugih narodih. Kadar je med nami, se pogovori z nami kot pravi domačin, pa naj bo z stariji ali mladimi. Tako je preprost, kot da bi ne imel visokega in odličnega urada kot sodnik. On ne mara, da bi mu izkazovali tako spoštovanje, kakor mu gre kot sodnik. To je naš rojak sodnik Lausche, ki ga poznam še ko je bil otrok. Vsa čast mu gre in ponosni moramo biti, kadar ga vidimo v svojih sredini.

Tako imamo, kot rečeno, tudi za te volitve dosti naših slovenskih kandidatov. Volimo zanje in ponosni moramo biti na vsakega iz naše krvi, ki ga izvolimo v kak urad.

Če ima kdo kak vprašanje glede volitev, registracije ali kaj drugega, se lahko vsak čas zgajši na mojem domu, ali pa pokliče po telefonu Liberty 3853, pa se zglasim pri vas.

Se enkrat vam kličem vsem slovenskim državljanom: da se vidimo pri primarnih volit-

vah v volivni koči. Vas vse skupaj prijazno pozdravljam

Joseph Kocevar
 14709 Thames Ave.

Collinwoodski drobž

Mr. in Mrs. Anton Jerman nam iz Cerknice sporočata, da se imata prav dobro. Iskreno pozdravljata prijatelje in znance v Clevelandu in okolici. Tone pravi, da tam se dobi boljše in pristnejše za grlo in želodec. Hiti, dokler je prilika, da se ne bo tukaj, ko se povrne kesal. Na zdravje Tone, pa prinesli ga malo iz cerkniške in begunjske gmajne.

Zadnji teden smo se peljali na ogled, kako ta mladi gospodarji na Jermanovi farmi odkar sta odšla Mr. in Mrs. Anton Jerman v stari kraj na počitnice. Urška Mekinda, sestra od Mrs. Jerman, je polna skrbi kdaj se povrnejo iz stare domovine. Liska v štali ji dela skrbi, da je kaj. Ona pa z repom veselo maha ter jo tolaži z otepanjem, kadar jo molze. Sin Tone goji 130 piščancev, okopava krompir in vozi mrvo skupaj, da bo imela liska pozimi izgovorjen preužitok. Prešičkom ni dolg čas, ker jim je Frank Znidarščič zadnjič ob navzočnosti Frank Kocina poklonil Shopping News, na katerih je mnogo nogavic in moderčkov naslikanih. John Copič pa je vse skupaj tolažil, da bo vse bolje, kadar bo Fisher Body pričela s polno paro delati. Jaz sem jim ukazal travo in oves pokositi, toda videti je bilo malo volje, da me bodo ubogali. Vprašal sem Urško, če jo ta mladi ubogajo. Rekla mi je, "kaj jim hočem, ker ima vsak svojo pamet in po svoji dela." Ugotovil pa sem, da so vsi sporazumni pri delu in sklepi, kadar Urška pokaže svojo avtoriteto. Tako je tudi prav. Frank in Janez sta bolj tihe aravi; če ni vse po njih volji malo zarobantita, pa sta zopet zdrava. Na farmi vse lepo kaže, samo Urška ne posebno, če se kmalu ne vrneva Mr. in Mrs. Jerman iz Cerknice v Ameriko.

Anton Šega, ki je pred polletem odpotoval na počitnice v Zlebič pri Ribnici nam sporoča, da ga nastop Hitlerja in Mussolinija tako razburja, da jih misli oba poklicati k sebi v Ribnico in jima povedati, da tako dalje ne bo šlo dolgo. Povedati jima misli, da bo organiziral Ribničane v marš bataljon in gorje njim in celi Evropi. Tone proti koncu svojega poročila omenja, da vsaka stvar ima svoj konec, kakor tudi bodo Ribničani kmalu na koncu svojega potrpljenja. Hitler in Muso look out!

Piknik Slovenskega doma na Holmes Ave. bi se nam kmalu poorečil, če bi nam bil dež prizanesel. Brihtni direktorji smo si umislili drugi piknik, ki nam ne bo mogel dež priti do živoga. Na pravili bomo ponovni piknik pod streho v dvoranah Slovenskega doma na Holmes Ave. dne 14. avgusta. Ideja Mr. James Debeveca prihaja do polne veljave, ker priporoča, naj bodo pikniki ped streho.

Joško Penko, zastop. A. D.

Kako je sedaj v Valenciji

Časnikar, ki se mu je posrečilo potovati po tistih španskih krajih, kjer vladajo še rdeči, takole popisuje razmere, ki vladajo tamkaj:

Odkar so Francoske čete prišle do Sredozemskega morja, med Barcelono in Valencijo ter Madridom ni nobene zveze več po suhem. Zvezo vzdržujejo še letala, ki pa morajo leteti 4000 m visoko nad Franco-vimi postojankami, kar pa je silno neprijetno, če letala nimajo posod s kisikom s seboj.

V mirnem času šteje Valencija nekako četrtilijona prebivalcev, danes pa prebiva v njej skoro en milijon ljudi.

Temu se ne moremo čuditi, če vemo, da so se morali semkaj zateči vsi begunci iz Madrida, Malage, Almerije in od Teruelja. Tukaj skozi so morali vsi, marsikdo pa je kar tukaj bostal. Ker je sedaj zveza z Barcelono pretrgana, tudi ne morejo več bežati naprej, čeprav bi želeli. Zato se v Valenciji girmadi čuda dosti beguncev.

Mesto je natrpano ljudi. Na desetisoče je teh reževec, ki nimajo nobene strehe nad seboj. Zato morajo prenočevati na cestah, v parkih in drugod. In to ne le poleti, marveč tudi pozimi, kar pa v teh južnih krajih še ni posebna nesreča. Odkar je iz Valencije pobegnila boljše vlada in odšla v Barcelono, je postalo prostih na tisoče stanovanj in hotelskih sob, kar pa je bilo vse še mnogo premalo za vso silo in stisko. Poleg tega pa se v Valencijo izliva sedaj še vedno nov tok beguncev iz vseh krajev, ki so jih zasedle Francove čete.

Od štirih prebivalcev Valencije so trije sedaj prav gotovo tuji. Tako je potem razumljivo, da te na cesti vedno kdo ustavi in te sprašuje po tej ali oni ulici. Pa nihče ne ve odgovora. Sicer pa se še domači ne spoznajo več, ker so rdeči zadnje čase skoro vse ulice na novo preimenovali po boljševiskih glavah, tako da bi ti niti stražnik, ki ga pa ni, ne mogel dati pojasnila. Valencijske ulice so danes imenovane po sovjetskih mogočnikih in drugih sovjetskih napravah. Tako imaš Leninovo ulico, Stalinovo, Ulica na čast Sovjetske unije itd. Nihče ne ve, kje je ena, kje druga.

Ker je v mestu toliko ljudi, je začelo primanjkovati blaga. Vendar to pomanjkanje še ni toliko občutno, ker ti begunci itak ne bi mogli kupovati, ko nimajo s čim plačati. Cene sicer niso mnogo višje, kakor so bile v mirnem času, kar pa je vsekakor uspeh uradnega nadzorovanja cen. Špekulante in navijalce cen močno kaznujejo. Sicer pa ni niti treba, da bi kaznovala oblast, ko za to že temeljito poskrbi trpeče ljudstvo. Marsikakemu, ki si je z bedo drugih hotel pomnožiti premoženje, so ljudje v svojem besu že razdejali trgovino.

Valencijo so že od nekaj imenovali "vrt Evrope." Tukaj je namreč sadja in sočivja na pretek. Bogastvo te dežele so velikanski olivni in pomarančni nasadi. Poleg tega pa tukaj pridelujejo tudi sloveči valencijski riž ter vsakovrstno sočivje. V mirnem času je pravi užitek biti v valencijski tržnici, kjer se ti ponujajo najlepší sadeži zemlje. Dandanes pa je ševeda vse drugače. Ker je organizacija za čuda slaba in ker manjka potrebnega prevoznega sredstva, se premnogo tega blaga pokvari že pri kmetovalcu. Od zadnje pomarančne letine je skoro polovica pomaranč segnila že na drevju.

Moke nikjer ne dobiš. Pač pa moreš dobiti meso, dasi v skromni množini. Promet na ulicah je zaradi velikanskega števila beguncev nenavadno živahen. Kavarne delajo imenitno kupčije, čeprav prodajajo le nekako sladno kavo, ki ima strašen okus in je prav za prav čisti krop. Ob 9 zvečer morajo biti vsi javni prostori zaprti. Pol ure kasneje neha voziti cestna električna železnica. Nato pa vse veliko mesto Valencijo zagrne trda tema, ki jo potem varuje in ščiti pred zračnimi napadi Francovih letalcev.

Ogromne poplave na Japonskem so te dni povzročile smrt nad sto prebivalcev.

IZ PRIMORJA

—Velika električna centrala pri Sv. Luciji bo kmalu končana. — "Piccolo" je te dni prinesel obsežen članek o delih pri graditvi podzemne električne centrala pri Sv. Luciji. O teh delih smo že pisali v našem listu, ko so pričeli za graditvijo. Sedaj se ta dela že bližajo koncu. Letos bodo z deli končali, na kar bodo slovesno otvorili to zanimivo centralo. List poudarja, da je to največja hidroelektrična centrala v Evropi, ki je zgrajena pod zemljo.

Kompleks del se pričinja od izliva Idrice v Sočo in so gotovo sedaj največja dela te vrste v Evropi. V tem delu bo Soča zavezana in tu bo nastalo umetno jezero, ki bo imelo 6 milijonov kub. met. vode. Od jeza so napravili 3,900 m dolg predor na desni strani struge, čiji presek je 25 kv met. in po katerem bo tekla voda iz reke do podzemne elektrarne. Pri delih je zaposleno 3,000 delavcev. V kratkem času bo Sv. Lucija zgubila svojo značilnost. Stala bo na rtiču jezera in vse prepade in strmine bo zalila voda. Divjega pogleda z mostu na penete se valove v globini prepada ne bo več. Tudi del struge Idrice bo preplavljen. Povsod tol do Modrejce se bo razlivalo jezero, ki bo s svojimi jeziki dolgo okrog 7 km, a srednja širina mu bo 700 m. Največja globina bo znašala okrog 50 m. Jez bo prav tako visok 50 m a širok le 40 m. Za ta jez morajo kopati do 25 m globoko dokler ne pridejo do žive skale. Tudi železniška proga na levi strani reke bo prišla pod vodo tega umetnega jezera. Da pa to preprečijo, bodo napravili ob progi do mesta, kjer se železniški tir ne dvigne nad predvideno površino vode, betonski nasip. Tulel so napravili v živi skali, a da bodo stene gladke so vse cementirali. Skozi ta tunel bo teklo v 1 sekundi 90 kub. met. vode. Za vsak kubični meter kopane kamenja v tunelu so porabili 1 kg dinamita. Izkopali pa so nič manj kot 40,000 kub. met. kamenja. Od zunaj se ne vidi prav ničesar, kar bi dalo slutiti na taka ogromna dela. Vidi se le poslopje, kjer bodo uradi. Druga električna centrala, ki jo tudi sedaj gradijo, bo pred Kanalom. Tu ne bo voda tekla skozi tunel, ampak po kanalu, ki bo 7 km dolg. Predvideno je, da bosta ti dve centrali dajali ob koncu 1939. 215 milijonov kwh.

To je prav za prav samo del programa ki si ga je začrtala družba Societa Adriatica di Elettricitate katere predsednik je gref Volpi di Misurata. V zvezi z goriško električno družbo je omenjena družba dobila koncesijo za graditev še drugih štirih central v območju Soče: kobariška centrala z bazenom 40 milijon kub. met. vode in 80 m visokim jezom, s padcem vode 65 m in produkcijo 90 milijonov kwh; toliminska centrala z bazenom dolgim 6 km in padcem od 30 m centrala bo zgrajena nasproti Tolminu a na leto bo dala 40 milijonov kwh; svetolucijska centrala (o kateri smo govorili) bo dala 135 milijonov kwh; kanalsko-plavska centrala bo dajala 80 milj. kwh; zadnji centrali pa bi bili: ena na Prevalu, a draga pri Gradiški, voda iz Soče bi bila speljana po predoru do Prevala v Brdih, kjer bi bilo umetno jezero, elektrarna bi bila pri Ružičih, od tu bi tekla voda po kanalu v Gradiško k zadnji elektrarni. Drugače je zamišljen načrt v tem delu Soče in sicer tako, da bi se napravilo predor skozi Sabotin do elektrarne, ki bi stala pri Gorici.

Iz elektrarn pri Sv. Luciji in Kanalu bodo speljali električno strujo v Tržič in Test. V ta namen bodo popolnoma prenovili transformator na Opčinah za tok od 130,000 volt. Pri Rocolu pa bodo zgradili nov transformator, ki bo skupno z rojanskim dajal tok tržaškemu mestu.

ŽUTI

Po nemškem izvorniku K. Maya

"Da! Pa brez tehtnih razlogov tega nismo storili. Poskusil sem sovražnika zalezovati, kakor si me ti učil. Legel sem na tla in se splazil krog ogla, ker mi je čoban pravil, da si tudi ti odhitel za ogel.

In za ogrom pri smrekah so stali lopovi. Tako blizu do njih sem se priplazil, da sem jih slišal šepetati. Razumel pa nisem ničesar. Zbal sem se za tebe, pohitel sem nazaj in nato smo se res igrali vojake, ampak, gospod, zelo resno! Umerjeno smo udarjali z nogami ob tla in Očko in Omar sta še povrh pomagala s kopiti svojih pušk. Tudi čoban je pomagal."

"Kje pa je čoban?"
 "Domov sem ga poslal. So sedel je konakdžijev, konakdžijev, ga ne sme videti pri nas, utegnil bi mu pozneje škodovati, konakdžija bi ga sovražil in se maščeval."

"To je še najpametnejše, kar si nocoj storil!"
 "Tako —? Ali ni bilo tudi tisto zelo pametno, da smo šli v sobo in da je morala stara babnica povezati lastne ljudi?"
 "Ne morem reči, da je bilo strašno modro."

"Ti ljudje si druga ne zaslužijo! Povem ti, vsi so zavezniki naših ubežnikov! Žutovi ljudje so!"

"Vem. In zato jih moramo vsaj za nocoj djati na varno, sicer pošljejo sela za ubežniki."

Vrniva se v sobo!"
 Vstopila sva. V plahem pričakovanju naju je gledal konakdžija.

Halef se je menda bal, da so konakdžijevi ljudje uganili, kaj sem mu pravil. Stopil je h konakdžiji in ga v svoji nepopoljšljivi bahavosti takole nagovoril:

"Posvetovala sva se z effendijem. Popolnoma odobravam njegove odradbe, zvedeli bode iz njegovih ust, kaj bo z vami."

Najrajši bi mu bil zasolil milo zaušnico, preveč je grešil na račun moje prizanesljivosti. Pa samo jezno sem ga pogledal, poklical konakdžijo in ga zaslišal. Seveda brezuspšno.

"Effendi, nedolžen sem!" je zatrejal. "Vprašaj mojo ženo ali ljudi, isto ti bodo povedali!"

"Seveda! Sporazumeli ste se!"

Ali imaš v svoji hiši prostor, ki se da varno zakleniti?"
 Nič hudega ni slutil, rade volje je ponudil:
 "Klet bi bila še najbolj varna."

"Kje je klet?"
 "Vrata so tamle v kotu, kjer sedi žena."

Tla so bila sphana prst, v kotu, kjer je sedela konakdžijeva žena, pa debele deske. V nje je bila vdolbena loputa. Ključ k loputi je imela žena. Dala mi ga je, odprl sem.

Lestva je bila prislonsjena. Vzel sem luč in zlezal v klet.

Našel sem srednje velik, štirioglat prostor brez oken. Poljske pridelke je shranjeval konakdžija v njem.

Zadovoljen z ogledom sem zlezal nazaj v sobo in dal konakdžiji sneti vezi.

"Zlezal boš v klet!"
 "Čemu?"

"Posvetovali se bomo v kleti."

"Zakaj pa tam doli?" me je dvomeče gledal.

"Ker nas v kleti še najmanj kdo moti."

Obotavljal se je, pa Halef je potegnil bič iz pasu. Ubogati je moral.

Tudi njegovim ljudem smo sneli vezi in jih spravili v klet. Zadnja je bila žena. Potegnili smo lestvo v sobo, poiskali odelo in blazine po vsej hiši, jih pometali v klet ujetnikom in nazadnje sem jim povedal še tole:

"Lahko kar začnete s posvetovanjem! Premislite si, ali bode jutri pri zasliševanju še lagali ali vse priznali! In da ne bode te kje mislili na beg, vam povem, da bomo vso noč presedeli na loputi in stražili."

Vse do tedaj so molčali. Na moje besede pa so zagnali hrup, glasno so ugovarjali. Nismo jih poslušali, zaprli smo loputo in jo zaklenili. Ključ sem vtaknil v žep. Halef in Očko sta ostala za stražo v hiši.

Z Omarjem pa sva odšla k čobanu. V napeti radovednosti nas je že čakal. Povedal sem mu o dogodkih pri konakdžiji, kolikor je bilo potrebno, in legli smo spat.

Dan je bil buren, pretečeno noč nismo v Kliseliju nič spali utrujen sem bil in spal bi bil v beli dan, da nisem čobanu naročil, naj me zbudi ob svitu.

Vrnila sva se z Omarjem v konak.

Vrata so bila zaklenjena. Šele na ponovno trkanje nama je odprl Halef. Pravil je, da sta si postlala s slamo na loputi in da sta vso noč trdno spala. V kleti da je bilo vse mirno.

Odprli smo loputo in prislonili lestvo. Konakdžija je zlezal s svojimi ljudmi na dan. Jezno so gledali, rekli pa niso nič. Le konakdžija se je razkorčil in mislil zabavljati.

Segel sem mu v besedo.

"Pusti tisto! Vi drugi pojdi te na delo, s teboj, konakdžija, pa moram govoriti!"
 Pobrli so se, tudi žena se je nekam izgubila. Sam je ostal konakdžija ter nas plaho in prihuljeno gledal.

Sedel sem in začel:

"Vso noč si imel čas, da se odločiš, ali nam boš odkrito vse priznal. Prilika ti je dana. Govori!"

"Effendi," je pravil, "prav nič se mi ni bilo treba odločiti. Druga ti nimam povedati, ko da sem nedolžen."

"Torej nisi v zvezi z ljudmi, ki so te sinoči obiskali?"
 Naredil se je jeznega.

"Kako moreš kaj takega misliti o meni —? Jaz da bi bil zaveznik lopovov —? Še poznam jih ne! Še videl jih nisem nikoli!"

Čisto tako je govoril, kakor so ga naučili —.

Prav dobro si je vse preudaril in namislil ponoči v kleti, zelo spretno se je branil in dogodke tistega večera je obrnil tako, da je samega sebe pokazal v najlepši luči, njegovi gostje so bili lopovi, sam pa mož poštenjak, ki se je vdal le silo. Čisto po krivici da smo ga zaprli v klet.

Da bi ga prevaril, sem nazadnje dejal prizanesljivo:

"Zdi se mi, da smo te menda vendarle po krivem sumili zveze s tistimi ljudmi —. Po nedolžnem si tičal v kleti —.

Da te potolažim, ti rad dam primerno zadoščenje, če ga zahtevaš."

"Effendi, ničesar ne zahtevam! Zadovoljen sem, če si prepričan, da sem pošten človek."

(Dalje prihodnjic.)

PODPIRAJTE SLOVENSKE TRGOVCE

JOŽI: GRDINA:

PO ŠIROKEM SVETU

Lepa in plemenita devica je bila stara komaj 13 let, ko je preejala mučeniško krono. Ker je bila zelo lepa, so se oglašali snubači, katere je pa odklonila. Takrat je bila namreč navada, da so se zaročale deklice zelo mlade. Užaljeni snubač, ki ga je Neža odklonila, jo je naznanil, da je kristjanka. To je pa za tiste čase pomenilo smrt.

Rimski oblastnik, pred katerega je bila Neža pripeljana, jo poskuša odvrniti od kristjanstva ter, da daruje bogovom. Poskusil je zlepa in zgrda, a Neža se mu ne uklone. Oblastnik ji je zagrozil, da ji bo dal oskruniti njeno deviško čast. Neža pa je zaupala v božjo pomoč, zaupala v Jezusa, ki si ga je izbrala za ženina, odvrnil oblastniku, da se tudi to ne bo zgodilo. Kakor se pripoveduje, mu je odgovorila: "Kristus ni tako pozabljiv, da ne bi mislil na svoje neveste, da bi dopustil pogubiti njih zlato sramežljivost. Zelezo, če hočeš, lahko napojiš z mojo krvjo, mojih udov pa ne boš omadeževal s poželjivostjo." Zdaj jo je ukazal odpeljati v sramotno hišo, kjer so jo slekli. Ona pa je razgrnila svoje bogate lase, ki so se vsuli po njenem telesu ter jo čudežno pokrili. Za to, res težko preizkušnjo, ki jo je morala bojevati, ter jo srečno prestala, je sledila smrtna obsodba pod mečem. Pravijo, da je vse jokalo, ko je stopala na morišče, le Neža je bila vsa vesela, kot da gre na svatbo. Ko je nekoliko pomolila, je nagnila glavo in trenutek zatem je pod ostrino rabljevega meča padla na tla njena glava.

Ko sem ogledoval cerkev sv. Neže, me je ondotni vodnik, ki razkazuje ljudem znamenitosti te cerkve, peljal doli v spodnje prostore pod cerkvijo, kjer mi je pokazal prav star tlak, ter mi razkladal, da je ondi klečala

sv. Neža, ki ji je rabelj odsekala glavo. Tudi moja knjižica v angleškem jeziku, ki sem si jo nabavil v Rimu, mi je pojasnila, da je tu mučeniški kraj sv. Neže. Razume se, da sem z velikim zanimanjem gledal oni prostor, kjer je dokončala tek svoje življenja sv. Neža, ter se pripravil njeni priprošnji. Ta je tudi lahko upravičeno zaklicala s sv. Pavlom: "Dober boj sem bojevala! Zdaj grem po krono in palmo!" Ondi se nahaja mala kapela, v kateri je oltar z malo soho sv. Neže, za njo pa se dviga križ. Od tu me pelje v drugo malo kapelo pod cerkvijo, kjer je vzbodena podobica iz belega marmorja, ki kaže sv. Nežo sredi dveh vojakov, ko so jo slekli, pa so ji pokrili telo njeni lasje. Tu se je vršil, kakor pravijo, onj proces, ko so jo hoteli onečastiti.

Od tu sem šel z vodnikom nazaj v cerkev, potem po levi strani v kapelo za glavnim oltarjem, kjer hranijo glavo sv. Neže. Močna kovinasta vrata zapirajo vdolbino, pred katero je oltarna miza. Baš takrat sta se ondi nahajala dva duhovnika iz Amerike, eden je bil iz Columbuse, Ohio, drugi pa iz nekega drugega mesta, ki se ga pa ne spominjam. Ker smo želeli, da vidimo relikvijo, nam je vodnik poskrbel, da so odprli relikvijar, kjer smo v zlati odprtini zagledali majhno človeško lobanjo: glavo sv. Neže. Skoro sapo nam je zaprlo, ko smo zazrli to relikvijo, katero smo gledali z velikim zanimanjem in še večjim spoštovanjem, ter pozdravili glavo svetnice in se priporočili mogočni priprošnji sv. Neže. Na vsaki strani te glave sta kipa sv. Petra in Pavla, nekoliko više v sredi pa je lep tron, v katerem je kip sv. Neže.

Kako visoko je odlikovana ta svetnica že tu na tej revni zem-

lji! Prelepa cerkev, ki stoji na kraju njene smrti, jo proslavlja in proslavljajo jo tisočeri, ki pridejo sem, da si ogledajo to njeno svetišče. Kakšno slavo šele uživa ona tam v nebesih! Gledal sem njeno glavo in razmišljal o slavi sv. Neže in pomislil tudi na usodo onih, ki so povzročili njeno smrt in povzročili smrt brezštevilnih sv. mučencev za časa krutega preganjanja. Lepo je ona končala. Kako pa so končali oni preganjanci kristjanov, cesarja Dioklecijan in Galerij?

Usoda teh dveh je bila zelo žalostna. Starega cesarja Dioklecijana je Galerij prav grdo izigral, ter ga takorekoč prisilil, da se je leta 305 odpovedal prestolu, in se umaknil v Dalmacijo v Split, v današnji Jugoslaviji, kjer si je za časa svojega vladanja sezidal veliko palačo, katere ostanki se vidijo še danes. Ondi je Dioklecijan živel v pokoju ter doživel zanj tako porazni dogodek, ko je padel poganski Rim, ter je cesar Konstantin razglasil svobodo krščanstva, proti kateremu je Dioklecijan napol vse sile, da ga uniči. Uničen Dioklecijan je legel v grob, ki se je odprl zanj leta 313. Dve leti prej pa je umrl cesar Galerij, ki je nasledil Dioklecijana. Cesar Galerij, ki je bil glavni kolovodja tega preganjanja, je končal na izredno tragičen način. Zbolel je na zelo nagnjusni in strašni bolezni, da je živ gnul. Na spodnjem delu života se mu je napravil ostuden tvor, v katerem so se zaredili črvi, ki so ga žrli. Zdravniki so ga obkladali z mesom, da so na ta način izvalili črve iz cesarjevega života, toda v tem se je pa že zaredila v telesu druga golazen ter mu žrla drobno, da je trpel naravnost peklenke muke. Okrog njegove postelje se je širil grozen smrad tako, da niti zdravniki niso več hoteli do njega. V tem groznem stanju je umrl leta 311, baš eno leto pred slavno Konstantinovo zmago pri Miljivskem mostu. Tak je bil konec preganjalca kristjanov, baš

malo prej, ko jim je posvetila zarja svobode. Nedolžno prelita kri je vpila po maščevanju, ki je bilo grozno.

(Dalje prihodnjic.)

ONEVNE VESTI

John Garner ne bo tretjič kandidiral

Washington, 7. julija. John Nancy Garner, podpredsednik Zed. držav, je izjavil, da pod nobenim pogojem ne bo v tretjič kandidat za podpredsednika Zed. držav. To izjavo je podal, predno je odpotoval iz glavnega mesta v Texas, kjer ima svoj dom. Tekom svojega uradovanja kot podpredsednik je Garner mnogokrat nasprotoval idejam predsednika Roosevelta, dasi sta oba demokrata. Garnerja smatrajo kot za starokopitneža, dočim ima Roosevelt liberalne ideje.

Preveč moških, ubila enega in sebe

Los Angeles, Cal., 7. julija. Mrs. Hanna Greenbach, 39 let stara, je izvršila večeraj v tem mestu samomor. Za seboj je pustila pismo, v katerem pravi, da je na svetu preveč moških in gre raje v smrt kot da bi jih še nadalje gledala. Izbrala si je svojega najboljšega prijatelja — bila je vdova — in ga ustrelila, nakar je storila tudi lastnemu življenju konec. Mrs. Greenbach je bila zaljubljena v nekega 25 let starega fanta. Njega truplo so dobili na njeni postelji poleg njenega trupla.

Cene plina

The East Ohio Gas Co. je večeraj pri utilitetni komisiji države Ohio vložila prošnjo, da sme zvišati cene naravnega plina na 75 centov za vsakih 1,000 kubičnih čevljev naravnega plina. Temu nasproti pa je mesto odredilo, da sme plinska družba računati samo 48 centov za 1,000 kubičnih čevljev porabljenega plina, rekoč, da je to dovolj visoka cena za plin. Obenem je mesto vložilo zahtevo pri federalni komisiji, da preišče poslovanje The East Ohio Gas Co., ki baje dela silne dobičke s prodajo naravnega plina v Clevelandu.

Predsednik v Ohio

Danes pride v državo Ohio predsednik Roosevelt, ki bo imel večji govor v mestu Marietta, Ohio, kjer bodo praznovali 150. letnico, odkar je bil odprt takozvani severozapadni teritorij. Poleg tega se pripisuje obisku predsednika Roosevelta tudi politični pomen. Gre se radi izvolitve zveznega senatorja in gvernerja. Za senatorja kandidira sedanji senator Bulkley, o katerem je znano, da ima tudi podporo Roosevelta, a kaj bo predsednik rekel glede kandidature gvernerja Daveya in njegovega nasprotnika Sawyerja, o tem še ni dosti znano. Roosevelt je povabil Sawyerja, da se vozi z njim po državi Ohio.

Preste in unija

Včeraj je bil končan štrajk unijskih razvažalcev prest. Vozniki so dobili en dan več počitnic v letu, poleg tega pa tudi seniovitne pravice.

MALI OGLASI

Posebnosti za soboto
 Lepi grahasti piščanci, 3-4 ft. težki po 30c ft. Lepe grahaste kokoši cd 4-5 ft. težke, po 27c ft. Teletina za filo po 27c ft. Teletina za pohanje po 24 in 26c ft. Lepa in velika zaloga doma soljenega in prekajenega mesa. Se priporoča
Anton Ogrinc
 6414 St. Clair Ave.
 Tel. EN-3716

SPECIALS
Friday - Saturday
Fresh Selected
 No. 1 Eggs, doz. . . . 21½c
Fresh Roll
 Butter, lb 27½c
Golden Yellow
 Bananas, lb. 5c
U. S. No. 1 Grade New
 Potatoes, 10 lbs. . . . 25c
Fresh Yellow Corn
 Meal, 5lb. sack 13c
Gord Cross Milk,
 10 Tall cans 65c
SPECH FOOD STORE
 1100 E. 63rd St.

Naše posebnosti
 Leg of Lamb, ft. 23c
 Pork shoulder, pust, narezan, ft. 23c
 Telečji čopsi, ft. 23c
 Pork čopsi, ft. 23c
 Čista mast, 2 ft. 23c
 Suha plečeta, šunke, cottage hams, vse vrste.
 Angela Mia olje, gal. 95c
Louis Oswald
 17205 Grovewood Ave.

V najem se da
 hiša, ima 5 sob, zadaj. Na razpolago dvorišče in furnez. Hiša se nahaja na 1173 E. 61st St. Lastnik se nahaja na 6531 Schaeffer Ave. (159)

Dvojno stanovanje
 eno štiri sobe, drugo 5 sob, se da v najem. Furnez in garaža, spodaj. Poizve se na 6410 Varian Ave. (159)

Stanovanje
 se odda, šest sob in kopalnice. Velika klet. Tri sobe zgoraj, tri spodaj. Odda se odraslim ljudem. Vprašajte na 6315 Orton Ct. (159)

Stanovanje
 se odda na 70. cesti. Pet lepih, čistih sob. Vprašajte naj samo plačniki. Podrobnosti se poizve na 6414 St. Clair Ave. (158)

LOUIS OBLAK
 TRGOVINA S POHISTVOM
 Pohištvo in vse potrebščine za dom.
 6612 ST. CLAIR AVE.
 Henderson 2978

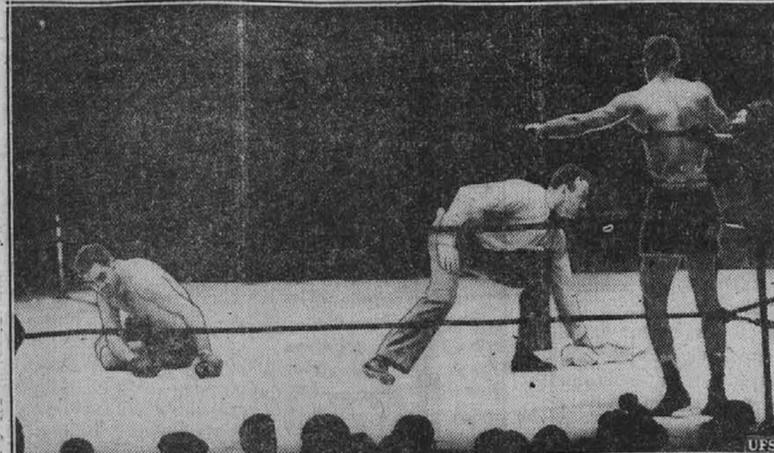
ZAKRAJSEK FUNERAL HOME, Inc.
 6016 St. Clair Ave.
 Telefon: ENdicott 3113

SVETE'S FLOWER SHOPPE
 MISS FRANCES SVETE, lastnica
 6120 ST. CLAIR AVE.
 Henderson 4814
 CVETLICE ZA VSE NAMENE
 Točna postrežba — zmerno cene.

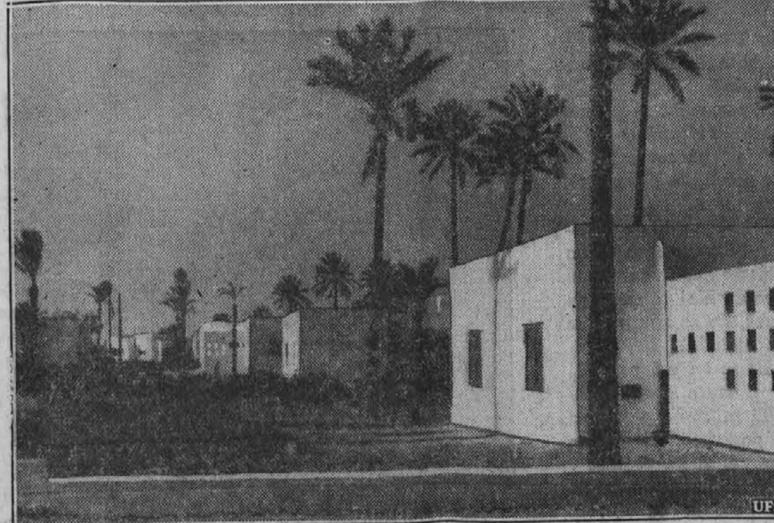
1 REBUŠNE PASOVE IN ELASTIČNE NOGAVICE
 name v polni salugi. Pakirane tudi po pošti.
 Mandel Drug Co.
 18702 Waterloo Rd. Cleveland, O.

Ignac Slapnik, st.
 CVETLIČAR
 6102 ST. CLAIR AVE.
 Henderson 1126

SLOVENSKO PODJETJE BLISS ROAD COAL & SUPPLY CO.
 Najboljši premog in drva.
 Pokličite KENmore 0808
 22290 ST. CLAIR AVE.

Tak je bil konec upa nemškega boksarja Max Schmelinga, katerega je premagal prej ko v dveh minutah zamorec Joe Louis.

V bližini Tripoli, Afrika, je dala italijanska vlada postaviti v pisčavi takele hiše za svoje delavce. Zidane so iz cementa stene 14 palcev debele. Vsaka hiša ima štiri sobe, kuhinjo in kopalnišče.

Skrivnosti ruskega carskega dvora

ROMAN

On objame in pritegne lepo ženo k sebi.

Ona se ni upirala. Ona ga ravno tako objame in njihove ustnice so se zjediniile v vročem poljubu.

— Fedora! — vzklikne Hugo. — Fedora, te li razumem prav? Ne boš se dalje upirala, da mi pripraviš raj na zemlji? Ne boš me več odbila?

— Ne vprašaj me, Hugo, — pravi razburjena žena. — Poljubljam te, ljubi me!

— Ljubljena! — reče mladi baron. — Bodi popolnoma moja! Sama sva, in jaz Ti prisegam, da ne bo nikdar nihče izvedel!

On jo objame.

— Ostani, ljubljena! — šepeče ona, — toda ne zahtevaj, česar Ti ne morem dati!

— Česa ne moreš dati? — vzklikne Hugo pl. Palen.

Isto so mi rekla tudi v Berlinu, ko sem se Ti vrgel pred noge! A danes, po tolikem času, imaš za mene isti odgovor?

Lepa žena ga pogleda s svojim demonskim pogledom. Če bi Hugo opazil ta pogled, bi čital v njem nekaj hladnega, neprijateljskega in zlobnega.

— Nesrečni moj prijatelj! — reče mlada vdovica in ga pogladi po laseh. — Ko bi vedel, kako težko mi je, da Ti ne morem drugega odgovoriti.

Toda jaz sem se zaklela, da se ne bodem nikdar več vdala in nikdar ne bodem pripadala moškemu, ki ne bo popolnoma različen od ostalih moških!

Hugo pl. Palen vstane, prekriža roke na prsih, gledajoč žalostno in pobito pred se.

— Ne razumem Te, Fedora, — reče on. — To zgleda, kot da bi mogla edino cara ali kralja ljubiti.

— Mož, katerega bi hotela, ne bi moral biti kronan. Toda moral bi znati vladati, znati gospodariti z narodom, znati jih vzburiti!

— Je li mogoče? — pravi mladenič začudeno. — Sedaj razumem Tvoje skrivnostne besede. Ti bi ljubila revolucionarja ravno tako, kakor tudi vladarja? In ti torej spadaš med one svobodne duhove, ki — — —

Mlada žena položi svoj prst na njegove ustnice.

— Molči! — mu zašepeče. — Zidovi imajo ušesa. V Rusiji so povsod špijoni! Toda Ti imaš prav. Ljubila bi človeka ki bi bil vodja naroda! Človeka, kateremu kliče ljudstvo, kateremu sledi, kot svojemu osvoboditelju!

— Kako si lepa, Fedora! — vzklikne Hugo. — Da, ti si rojena za vladarico. Hotel bi Ti dati nakita, dragocenega nakita. Ni cesarice, ki bi nosila nakit ponosnejše od Tebe!

— Nakit? — ponovi Fedora smeje se. — Pokazala Ti bodem kraljevski nakit!

Ona stopi k dragocenem ogledalu in pritiska na tajni gumb. Marmornato podnožje se razdeli in pokaže se jeklena kasetna, v kateri je navadno

spravljal svoj nakit. Dvigne pokrov, in pred baronom se prikaže najkrajše nakit, ki ga je sploh kedaj videl. Ona vzame nakit za glavo, ki se je ves bliščal od velikih prekrasnih diamantov.

— Ta nakit je v resnici kraljevski! — vzklikne on.

— Sama carica nima lepšega, — reče Fedora, — Ta nakit ima svojo skrivnost. Izdala Ti jo bom, a upam, da boš kot poštenjak molčal. V Rusiji je zakon, ki prepoveduje, da bi se smel caričin nakit oponašati. Ni zlatarja, ki bi se predrnil, napraviti nakit, kakršnega nosi carica. A ta nakit je točna imitacija caričinega.

— A kako si prišla do njega? — vpraša baron.

Ona se nasmehne in mu reče:

— To ti bom povedala, ko bova nekoč sama, ko med nama ne bo več nikakršnih skrivnosti!

— Da, Fedora, Ti si rojena za vladarico. Jamčim Ti, da se Ti bodo tisoči in tisoči klanjali!

— Fedora, — nadaljuje on šepetaje, — sama veš, da vlada v naši zemlji samo bič in okrutnost. Seljaki niso nič drugega, kot nesrečni sužnji plemiča. Povsod v zemlji je veliko število nezadovoljnih, ki stremijo za tem, da vržejo nekega dne s sebe jarem in verige. Sedaj jih je že na tisoče! Čez par let jih bo sto tisoče!

— Govoriš o nihilistih? — vpraša Fedora pričakujoč.

— Da, — reče on, — in s tem polagam vse svoje bodoče življenje in svojo usodo v Tvoje roke! Priznavam Ti, ljubljena, da se že dolgo družim z nihilisti. Oni me rabijo. Dolgo sem se obotavljal, da li bi postal član opasne tajne zveze, ker sem vedel, da postavljam s tem svoje življenje na kocko.

Fedora se pritaženo triumfiračoče nasmehne. Ko jo je na to mladi baron začudeno in vprašujoče pogledal, vzame ona njegovo roko in mu zašepeče:

— Kako srečna sem, ljubljena, da sva se tako dobro razumela, in da sem v Tebi vzbudila plamen ljubezni za naš nesrečni ruski narod!

— Da, ljubljena, da Tebe pridobim odločil sem se za to. V par dneh bodem položil prisego, ki jo nihilisti kaznujejo z grozno smrtjo, ako se preloži.

— Kedaj in kje boš položil prisego? — vpraša nezvesta.

Trenotek se je obotavljal mladenič, da ji izda kraj, no nato pravi tiho:

— Tudi to Ti bom izdal, če tudi sem že vezan s častno besedo. — Skupščina nihilstov ni po noči, kakor misli policija, temveč sredi belega dne.

— Kako je to mogoče? — se začudi Fedora. — Kje se morejo v Rusiji zbrati ljudje po dnevu, da tega ne bi opazili špijoni?

— Tudi to Ti bom povedal. Policija preiskuje najskrivnejše podume, sumljive hiše. Toda revolucionarji so modrejši od nje. Tajni njihov odbor je mnogo pretkanejši, pa mesto, da se zbirajo v temnih kletih, zbirajo se oni —

Nekdo potrka na vrata. On obmolkuje in zašepeče:

— Kaj je mogoče, da je kdo prisluškoval? Hitro! Pogledj, kdo je!

Lepa vdovica je nestrpno pričakovala, da ji izda kraj kjer se nihilisti sestajajo. A sedaj, baš v trenutku, ko ji je hotel izdati mesto, ga prekine neko trkanje na vrata.

Jezno poleti k vratom in jih odklene.

— Leonija! — vzklikne besno, ko zapazi svojo francosko sobarico.

Toda deklinčno lice je izražalo strah, znak, da se je zgodilo nekaj vrlo resnega.

— Kaj je? — vpraša Fedora sobarico in jo potegne na hodnik. — Zakaj me motiš?

— Milostljiva gospa, ne bi Vas motila, — odvrne devotka, toda potrebno je, da vse zveste. Blazna žena — Bog — ne vem, ali jo bi nazvala blazno!

Fedora se zdrzne. — Kaj je z blaznico? — vzklikne ona in stisne sobarično roko.

— Ona je pobegnila, — odgovori sobarica. — Prišla je po stopnjicah gor, in komaj se mi je posrečilo, da jo zaklenem v svojo sobo.

Lepa vdovica je bila jako razburjena.

— Pobegnila? — pravi ona. A ostali? So li sluge z njo govorili?

— Ne milostljiva gospa, nihče je ni videl, — jo pomiri Leonija. — Pravi čas mi je uspelo, da jo zakleneva v sobo. Stari Daškov, ki skrbi za njo, je gotovo pozabil zakleniti klet.

— Hitro, oprostite me pri baronu. Reči karkoli. Potem pridite za mano!

Ona vzame ključ in svečo in pohiti, da pride čim preje v sobarično sobo. Ko pride gori odklene čisto tiho sobo in vstopi. V istem trenutku skoči s stola, ki je stal pri oknu, neka temna postava.

Bila je visoka gospa, stara okrog petdeset let, na katerem obrazu se je čitalo dostojanstvo in plemenitost. Lice ji je bilo mlado, brez gub, a lasje popolnoma beli.

Fedora dvigne svečo.

— Ti si? — vpraša gospa, ko ugleda Fedoro. — Hočeš zopet uživati nad mojimi mukami?

Fedora se počasi zave.

— Mati, — reče ona, nesigurno gledajoč v tla. — Ti veš, mati, da ni nihče nesrečnejši od mene radi Tvoje nesreče. Bilo je dosti nesreče, da sem izgubila svojega ljubega moža. No najstrašnejše je bilo, ki Ti je po tem, ko si izgubila svojega sina, otemnela pamet!

Toda mati Bojanovskega jo prezirljivo pogleda.

— Lažnjivka! — vzklikne ona. — Šteti svoje solze. Saj jim itak ne verjamem! Če ni bilo v resnici tako, da sem duševno zbolela vsled neizrečne bolečine nad izgubo svojega sina, bi bila Ti prva, ki bi triumfirala. Toda jaz nisem umobolna! Moj razum je zdrav a Ti me držiš zaprto, prokleta, ker se bojiš, da bi Te javno obtožila in Ti strgala krinko z obraza!

— Mar Te ni zdravnik proglasil za bolno? Mar ni izstavil spričevala?

— Tega zdravnika si podkupila! Pokliči zdravnike, ki Ti jih bom jaz imenovala! Potem bomo videli, da li sem bolna ali ne!

— Kako? — vzklikne Fedora. — Da Te prepustim tujim ljudem, mati? Da Te jaz ne bi več negovala? Kaj bi rekel na to moj mož, ko se nekega dne povrne iz Sibirije?

— Ne bo se on več povrnil! — odgovori stara gospa žalostno. — Ti in Tvoji pomagači boste že poskrbeli, da ostane vedno tam. Ti si ga poslala v Sibirijo. Ti si ga denuncirala, Ti si ga predala policiji. A mene, edino pričo tega Tvojeba zločina, zaklepaš v klet in me proglašiš za umobolno!

— Ti si tudi umobolna! —

vzklikne Fedora. — Haha, smešno je to, kar tu brbljaš, pa če bi to pripovedovala ljudem, vsi bi se smejali, haha!

— Samo smej se, prokleta! — vzklikne Bojanovskijeva mati. Vem, da Ti z mano ne boš imela usmiljenja. A da boš mene ubila o tem sem prepričana. To bo Tvoj drugi umor!

Ubila boš mater, kakor si poslala sina v Sibirijo, ki je tam nekje sigurno nesrečno končal!

Fedora sikne kot kača in reče nesrečni materi: "Dobro, če hočeš vedeti! Jaz sem poslala Tvojega sina v Sibirijo, ker sem se hotela rešiti tega zakona, ker sem hotela biti svobodna! A tebe bom držala tako dolgo v kleti, da ne boš mogla več proti meni pričati; dokler v resnici ne znoriš.

Prehitro postarana gospa pogleda demonsko ženo z neskončno žalostnim pogledom.

— Ne vem, ali te naj pomilujem, — reče ona z blagim glasom, — ali bi te preklinjala! Mar res misliš, da si boš pridobila svojo srečo z umori? Nekega dne, nesrečnica, boš uvidela vse to, tedaj se boš kesa, toda prepozno bo! Tedaj mrtva ne boš mogla oživet!

— Molči! — ji zakliče Fedora. — Tvoja prorokovanja me ne zanimajo. Ne pomiluj me, raje me preklinjaj!

Tiho trkanje na vrata jih prekine. Leonija je javila svoj prihod.

— A sedaj niti besedice več! — zašepeče Fedora nesrečni starki.

— Vrni se v svojo sobo! Ne predrzni se več pobegniti! Sicer bom našla sredstvo, da ti bo v bodoče presedalo!

— Vračam se v svojo ječo, — reče mati Bojanovskega, — če tudi vem, da stopam s tem v svoj grob.

Molče so se spuščale te tri žene po stopnjicah in prispele do najdaljšega prostora, kjer je bilo strašno hladno.

Leonija odpre z železom okovana vrata. Bila je mala sobica, ki je bila jedva tako visoka, da je mogel človek v njej ravno

stati. Stara gospa gre počasi, toda s sigurnim korakom v svojo ječo.

Železna vrata se zapro za njo.

— Od sedaj bom nosila ključ vedno pri sebi — pravi Fedora.

— Daškov naj pride po njega, kadar bo blaznici nosil hrano.

— Ne bi li bilo bolje, da bi odvedli bolnico v norišnico?

(Dalje prihodnjic)

Živila imajo BOLJŠI okus, so BOLJŠA, če so kuhana na MODERNI plinovi peči

Lahko se pridružite tisočim družinam, ki se vsele zdrave, okusne hrane radi znanstveno napravljenih odličnosti moderne plinove peči. Kot par primerov:

— Pečenke, pripravljene v avtomatični zračni peči imajo boljši okus, ker so boljše.

— Pražena živila so okusnejša in zdrava, če so kuhana na nizki vročini na novih vrhnih gorivcih.

— Zelenjad ohrani svojo okusno zeleno barvo ter zdrave vitamine in mineralije, če je kuhana po "metodi brez vode" na novem simmer burnerju.

Vprašajte pri Plinovi družbi ali prodajalcu in se poučite, kako se tudi vi lahko veselite okusne, bolj zdrave jedi s pomočjo moderne plinove peči.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

Naravnajte radiu na MYSTERY CHEF vsak torek in četrtek 8:45 A. M.

Angleška kraljevska dvojica, ki je napravila formalen obisk v Pariz, Francija.

Ta ognjenik, 200 milj južno od Manile, na Filipinih, je bil smatran mrtvim, ko je zadnje dni naenkrat začel bruhati lavo.

Nino Martini, tenor Metropolitan opere, je šel na počitnice v Evropo. Pri slovesu na ladji je bila tudi filmska igralka Eliza Landi. Miss Landi bi bila skoro padla v morje, ko so ljudje pritisnili k tenoristu, da dobe od njega podpis.

NAZNANILO IN ZAHVALA

V globokem jadu naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je previden s tolažili svete vere Bogu vdan za vedno preminul naš navdve ljubljeni soprog, oče, sin in brat

Valentin Grill

Rodil se je dne 11. februarja leta 1897 v Večiki vasi pri Moravčah na Gorenjskem. Preminul je po kratki in mučni boleznici dne 14. junija ob 3:30 uri zjutraj ter bil pokopan iz naše žalošni po opravljeni zadušnici v cerkvi sv. Kristine na sv. Pavla pokopališču dne 17. junija ob 9. uri dopoldne. Pokojni je bil član društva Kras št. 3 SDZ. Tukaj zapuška poleg močno žalujče soproge in treh sinov brata Johna in Francka ter sestro Betty poročeno Jeranic. V stari domovini pa mater, tri sestre, enega brata in več bližnjih sorodnikov.

V globoki hvalečnosti naj prejemajo najlepšo zahvalo oni, ki so položili vence ob krsti ljubljenega blagopokojnega. Naša zahvala naj velja sledečim družinam: Frank Grill, John Grill, Anton Grill, Betty Jeranič, Max Pevec, Andrew Kuret, Karol Smrdel, Anton Kral, Julia Nollimal, Anton Orehek, John Per, Florijan Močlinikar, Joseph Močlinikar, Frank Ic, Urankar, Arrowhead Ave., Frank Pakiž, Joseph Simon, Misses Rose, Fanny, Alma in Helen Grill, družstvo Kras št. 3 SDZ, Boiler Makers Local No. 416, Mr. P. Jelerič, venci sosedov in prijateljev.

Iskrena hvala darovalcem za svete maše, katere bodo darovane v mirni pokoj blage duše. Naša najlepša zahvala naj velja sledečim družinam: Frank Grill, Anton Grill, Kos, Loran, O., Steve Poverk, Pa., Pete Bukovnik, Frank Gradišek, Loran, O., Florijan Močlinikar, M. Rogel, J. Per, Hočvar, Yager, Mismas, Znidarsic, A. Cek, Lovko, Cotman, J. Kovac, L. Bajkavec, A. Pezdirt, Romich, Shawnee Ave., Romih, Sylvia Ave., J. Urbas, John Rebol, Zernic, J. Strazisar, Frank Prah, F. Markic, Hrvatin, A. Debelak, F. Vesel, P. Rupert, F. Baznik, Burgett, Jeric, Hočvar, Dracar, Wess, F. Klopčic, J. Susnik, J. Svigel, A. Gole, J. Medved, Pikel, Jeric, Anslor, J. Zimmerman, Kuret, Chesnik, Warrensville, O., P. Janc, Orehek, R. Klesnik, U. Trtnik, R. Pust, Gustinic, Klemencic Martin, P. Velkoverh, J. Orehek, R. Hunko, F. Ucakar, J. Intihar, J. Pezdirtz, A. Lekan, F. Zupina, Antoncic, A. Perry, Hraster, M. Strazisar, M. Perusek, J. Krall, A. Uster, Pa., J. Rozic, R. Skriner, Chicago, Ill., A. Centa, J. Zimmerman, A. Zorko, Miss Ana Nollman, Ill., A. Golob in Mrs. R. Skriner.

Iskrena hvala vsem onim, ki so dali svoje avtomobile za prevoz spremeljavalcev na pokopališče brezplačno na razpočajo. Hvala lepa pevskemu zboru Iliriji in mladinskemu pevskemu zboru Skrajanci za zapete žalostinke ob krsti blagopokojnega.

Najlepšo zahvalo naj prejme častiti Rev. Anthony Bombach za tolažilne obiske, ginljiv govor, opravljeno zadušnico ter cerkvene pogrebne obrede. Iskrena hvala pogrebni zvedu August F. Svetku za veliko naklonjenost in lepo urejen pogreb.

Najlepšo zahvalo naj prejmejo Mr. Anton Grill, John in Frank Grill, sosedje in prijatelji, ter njih družine za veliko in izdatno pomoč ob času boleznici in smrti v družini.

Hvala vsem onim, ki so pršli pokojnega kropit, so pri njem čutili, nas tolažili ali ga spremlili na pokopališču in večnemu počitku. Hvala vsem za vse, kar so nam ali pokojnemu dobrega storili.

Blagopokojni in ljubljeni soprog in oče, Legel si v prezgodnji grob in nas ostavlja močno žalostne in tuji in jadu. Na Tvojem grobu kleči Tvoja izločana soproga in trije nepreskrbljeni otroci ter v solzah k Bogu kličejo: Daj našemu dobremu in nezabnemu soprogu in ateku mirni počitek v tujih zemljah.

Zalujajoči ostali: Mary Grill, soproga, Valentin, Alfred in Ludwig, sinovi. Cleveland, Ohio, 8. julija 1938.